

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӨСЛИМ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫНЫҢ III ЧАКЫРЫЛЫШ XVI СЕССИЯСЕ
КАРАР № 63**

Мөслим авылы

«17» март 2017 ел

**Мөслим муниципаль районы жирле үзидарэ органнарына түләүсез
юридик ярдәм күрсәтү турында**

2011 елның 21 ноябрәндәгә 324-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә түләүсез юридик ярдәм турында» Федераль законның 14 статьясы, «Татарстан Республикасында гражданнарға түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында» 2012 елның 2 ноябрәндәгә 73-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законның 8 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы **КАРАР КЫЛДЫ:**

1. Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районында «Россия Федерациясендә түләүсез юридик ярдәм турында» 2011 елның 21 ноябрәндәгә 324-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясында жирле үзидарэ органнарына бирелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

2. «Мөслим муниципаль районының жирле үзидарэ органнары тарафыннан түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында» кушымтада бирелгән нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасының уң мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының рәсми сайтында урнаштыру юлы белән халыкка чыгарырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны район Башлыгы урынбасары Авзалова Л. Г. га йөкләргә.

Мөслим муниципаль районы Башлыгы,
Мөслим муниципаль районы Советы рәисе

Р.Х. Муллин

«Мөслим муниципаль районы жирле үзидарә органнарына түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында» нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр.

1.1. Түләүсез юридик ярдәм «Россия Федерациясендә түләүсез юридик ярдәм турында» Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданнарга түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы жирле үзидарә органнары (алга таба – жирле үзидарә органнары) тарафыннан күрсәтелә.

1.2. Әлеге Нигезләмәдә каралган түләүсез юридик ярдәмнең барлык төрләрен югары юридик белемгә ия затлар күрсәтә ала.

1.3. Граждан жирле үзидарә органнарына язмача яки электрон документ формасында, шулай ук гражданнарны шәхси кабул итү кысаларында телдән түләүсез юридик ярдәм күрсәтү өчен мөрәжәгать итә ала.

1.4. Түләүсез юридик ярдәм күрсәтү буенча гражданнарны шәхси кабул итү көн саен Мөслим авылы, Пушкин урамы, 41 нче йорт адресы буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә

1.5. Алдан язылу көн саен (ял һәм бәйрәм көннәреннән тыш) (85556) 24135 телефоны буенча башкарыла.

1.6. Язмача мөрәжәгатьләр түбәндәге адрес буенча жиберелә: Пушкин ур., 41 йорт, Мөслим авылы, Мөслим районы, ТР, 423970, электрон документ формасындагы мөрәжәгатьләр-Е-mail: Glavy.Priemnaya.musl@tatar.ru к

I. Түләүсез юридик ярдәм төрләре,

жирле үзидарә органнары тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләр

2.1. Түләүсез юридик ярдәм күрсәтү түбәндәге рәвешләрдә күрсәтелә:

1) телдән һәм язма рәвештә хокукый консультацияләр бирү;

2) хокукый характердагы гаризалар, шикаятыләр, үтенечнамәләр һәм башка документлар төзү;

3) әлеге Нигезләмә белән билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә судларда, дәүләт муниципаль органнарында, оешмаларда гражданның мәнфәгатьләрен тәкъдим итү.

2.2. Түләүсез юридик ярдәм Россия Федерациясе законнары белән тыелмаган башка төрләрдә күрсәтелергә мөмкин.

III. Түләүсез юридик ярдәм алу хокукына ия гражданнар категорияләре һәм мондый ярдәм күрсәтү очраклары

3.1. Әлеге нигезләмәнең 2.1 пунктында каралган түләүсез юридик ярдәмнең барлык төрләрен алу хокукына түбәндәге категория гражданнар ия:

1) гаиләләренң жан башына уртача кереме Россия Федерациясе

законнары нигезендә Татарстан Республикасында билгеләнгән яшәү минимумы күләменнән түбән булган гражданныр яки керемнәре яшәү минимумыннан түбән булган ялгыз яшәүче гражданныр (алга таба - аз керемле гражданныр);

2) I һәм II төркем инвалидлар;

3) Бөек Ватан сугышы ветеранныр, Россия Федерациясе Геройлары, Советлар Союзы Геройлары, Социалистик Хезмәт Геройлары, Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;

4) инвалид балалар, ятим балалар, ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар, ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар арасынан затлар, шулай ук аларның законлы вәкилләре һәм вәкилләре, әгәр алар мондый балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итүгә һәм яклауга бәйлә мәсьәләләр буенча түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать итсәләр, аларның законлы вәкилләре;

4.1) ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган баланы үз гаиләсенә тәрбиягә алырга теләүче затлар, әгәр алар баланы гаиләгә тәрбиягә урнаштыру белән бәйлә мәсьәләләр буенча түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать итсәләр, үз гаиләләренә тәрбиягә алырга теләүче затлар;

4.2) уллыкка алучылар, әгәр алар уллыкка алынган балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итүгә һәм яклауга бәйлә мәсьәләләр буенча түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать итсәләр;

5) стационар формада социаль хезмәтләр күрсәтүче социаль хезмәт күрсәтү оешмаларында яшәүче өлкән яшьтәге гражданныр һәм инвалидлар;

б) балигъ булмаганнарның караучысызлыгын һәм хокук бозуларын профилактикалау системасы учреждениеләрендә булган балигъ булмаганнар һәм иректән мәхрүм итү урынында жәза үтүче балигъ булмаганнар, шулай ук аларның законлы вәкилләре һәм вәкилләре, әгәр алар мондый балигъ булмаганнарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итүгә һәм яклауга бәйлә мәсьәләләр буенча (жинаять суд эшчәнлегендә юридик ярдәм күрсәтүгә бәйлә мәсьәләләрдән тыш) түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать итсәләр;

7) «Психиатрия ярдәме һәм аны күрсәткәндә гражданнырның хокуклары гарантияләре турында» 1992 елның 2 июлендәге 3185-1 номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә түләүсез юридик ярдәм алу хокукына ия гражданныр;

8) суд тарафыннан эшкә яраксыз дип танылган гражданныр, шулай ук аларның законлы вәкилләре, әгәр алар мондый гражданнырның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәмин итүгә һәм яклауга бәйлә мәсьәләләр буенча түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорап мөрәжәгать итсәләр;

8.1) гадәттән тыш хәл аркасында зыян күргән гражданныр:

а) гадәттән тыш хәл аркасында һәлак булган (вафат булган) көнендә теркәлгән никахта булган ире (хатыны);

б) гадәттән тыш хәл аркасында һәлак булган (вафат булган) балалары;

в) гадәттән тыш хәл аркасында һәлак булган (вафат булган) ата-аналар;

г) гадәттән тыш хәл аркасында һәлак булган (вафат булган) затларның яисә аннан ярдәм алган затлар, алар өчен даими һәм төп акча чыганагы булган

затлар, шулай ук Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тәртиптә иждивенцлар дип танылган башка затлар;

д) гадәттән тыш хәл аркасында сәламәтлегенә зыян килгән гражданныр;

е) торак урыныннан мөхрүм ителгән яки гадәттән тыш хәл аркасында тулысынча яки өлешчә бүтән мөлкәтен югалткан гражданныр яисә документлар;

8.2) реабилитациялэнгән затлар һәм сәяси репрессияләрдән зыян күргән дип танылган затлар;

9) түләүсез юридик ярдәмнең дәүләт системасы кысаларында түләүсез юридик ярдәм алу хокукы федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә бирелгән гражданныр.

IV. Гражданныр тарафыннан түләүсез юридик ярдәм алу өчен кирәкле документлар исемлеге һәм тәртибе

4.1. Түләүсез юридик ярдәм алу өчен гражданныр түбәндәге документларны тапшыралар:

1) түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында, кирәкле түләүсез юридик ярдәм төрен һәм аны кушымта нигезендә форма буенча бирү нигезен күрсәтеп, гариза;

2) паспорт яисә гражданнының шәхесен таныклаучы башка документ;

3) түләүсез юридик ярдәм алу хокукына ия гражданнының бер категориясенә кертелүен раслый торган документ;

4.2. Әлеге статьяда каралган документлар түләүсез юридик ярдәм алу хокукына ия гражданин үтенече буенча башка зат тарафыннан, әгәр гражданин түләүсез юридик ярдәм алу өчен шәхсэн мөрәжәгать итә алмаса, тапшырыла ала. Бу очракта гражданин вәкиле, әлеге статьяда күрсәтелгән документлардан тыш, шәхесне раслаучы документ, ышаныч кәгазе яки законлы вәкил хокукын раслаучы документ тапшыра.

4.3. Документларны кабул итүдән баш тарта, әгәр дә:

1) түләүсез юридик ярдәм турында гариза белән тиешле булмаган зат мөрәжәгать итсә;

2) әлеге статьяның 4.1 пунктында күрсәтелгән документлар тапшырылмаган.

4.4. Документларны кабул итүдән баш тарту вәкаләтле органга яисә суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

V Түләүсез юридик ярдәм күрсәтүдән баш тарту очраklары

5.1. Гражданнырга түләүсез юридик ярдәм күрсәтүдән баш тарта, әгәр гражданин әлеге Нигезләмәдә каралмаган түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында үтенеч бирә икән.

5.2 законнар нигезендә түләүсез юридик ярдәм алу хокукына ия һәм түләүсез юридик ярдәм күрсәтү өчен жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать иткән гражданныга түләүсез юридик ярдәм күрсәтелми һәм гариза теркәлгән көннән биш эш көне эчендә, гражданныга түләүсез юридик ярдәм күрсәтү мөмкинлеге турында бәяләмә бирелә:

1) хокукый характердагы мәсьәлә буенча түләүсез юридик ярдәм сорап мөрәжәгать итте;

2) тиешле таләпләр кую өчен хокукый нигезләр булмаганда, судта, дәүләт яки муниципаль органда, оешмада гариза, шикаять, үтенеч яки хокукый характердагы башка документ төзәргә һәм (яки) аның мәнфәгатьләрен судта, дәүләт яки муниципаль органда, оешмада якларга сорый;

3) судка гариза төзүне һәм (яки) аның мәнфәгатьләрен судта, дәүләт яки муниципаль органда, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән судка мөрәжәгать итүгә каршылыклар булганда оешмадан, дәүләт яисә муниципаль органга, оешмага тапшыруны сорый.

5.3. Жирле үзидарә органнары, әгәр прокурор федераль закон нигезендә судка әлеге гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен яклауга гариза белән мөрәжәгать итсә, гражданга түләүсез юридик ярдәм күрсәтми.

5.4. Гражданга түләүсез юридик ярдәм күрсәтүдән баш тарту суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

VI. Авыр тормыш хәлендә калган гражданнарда ашыгыч очракларда түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында карарлар кабул итү тәртибе

6.1. Әлеге Нигезләмә максатларында гадәттән тыш очракларга табигый бәла-казалар (ураганнар, янгынар, су басу, корылык, шәһәр төзелеше), эпидемияләр, массакүләм тәртипсезлекләр, погромнар, ут төртүләр, һәлакәтләр, шул исәптән аварияләр, гадәттән тыш һәм хәрби хәлләр кертү, кичекмәстән гамәлләр таләп итә торган башка шундый очраклар керә.

6.2. Жирле үзидарә органы авыр тормыш хәлендә калган гражданнарда ашыгыч очракларда түләүсез юридик ярдәм күрсәтү комиссиясен төзи (алга таба - комиссия).

Комиссияне Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе җитәкли.

6.3. Жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать буенча, аның сәламәтлегенә, тормышына һәм сәламәтлегенә зыян китерүгә яисә аның туганнарының (якыннарының) сәламәтлегенә зыян килүгә, аның мөлкәтенә зыян китерүгә, аның туганнарының (якыннарының) мөлкәтенә зыян китерүгә, шулай ук кичектергесез гамәлләр таләп итә торган һәм түләүсез юридик ярдәмгә мохтаж башка хәлләрдә комиссия гражданга түләүсез юридик ярдәм күрсәтү яисә мөрәжәгать итү теркәлгән көннән бер эш көне эчендә мондый ярдәм күрсәтүдән баш тарту турында карар кабул итә.

6.4. Түләүсез юридик ярдәм күрсәтүдән баш тарту турындагы комиссия карарына граждан тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

VII. Халыкка хокукый мәгълүмат җиткерү һәм хокукый агарту

7.1. Халыкка хокукый мәгълүмат бирү һәм хокукый агарту максатларында жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар мәгълүмат стендларында, «Авыл утлары» («Сельские огни») газетасында, Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районының "Интернет" мәгълүмат - телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында яки гражданнарда башка ысул белән түбәндәге мәгълүматны җиткерергә тиешләр:

- 1) түлөүсөз юридик ярдэм күрсөтү тәртибе һәм очрақлары;
- 2) Россия Федерациясе законнары белән гарантиялэнгән гражданның хоқуқларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен, юридик затларның хоқуқларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, гражданның һәм юридик затларның бурычларын карап тоту, гамәлгә ашыру чикләре, аларны гамәлгә ашыру һәм яклау ысуллары, мондый бурычларны үтәү чикләре;
- 3) жирле үзидарә органнары компетенциясе һәм эшчәнлек тәртибе, аларның вазыйфай затларының вәкаләтләре;
- 4) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсөтү кагыйдәләре;
- 5) жирле үзидарә органнарының, аларга буйсынган учреждениеләрнен һәм аларның вазыйфай затларының карарларына һәм гамәлләренә шикаять бирү нигезләре, шартлары һәм тәртибе;
- 6) гражданның тарафыннан юридик яктан әһәмиятле гамәлләр кылу тәртибе һәм мондый гамәлләр кылганда типик юридик хаталар.

гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда)

адрес буенча яшәүче: _____

телефон _____

гражданның шәхесен таныклаучы документның исеме, сериясе (булган очракта), номеры бирелгән _____

әлеге документны биргән орган исеме, аны биру датасы

**Түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турында
гариза**

Татарстан Республикасы Мөслим муниципаль районы Советы карары белән расланган түләүсез юридик ярдәм күрсәтү турындагы Нигезләмә нигезендә, миңа түләүсез юридик ярдәм күрсәтүне сорыйм

сорау _____ буенча

Тәкъдим итәм _____
бушлай алу өчен таләп ителә торган документның исеме юридик ярдәм

бирелгән _____
бу документны биргән органның исеме, аны биру датасы

дата

имза